

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

18 березня 2024 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Доброго ранку, колеги. Так, хочу зрозуміти, чи нормально мене чуто, чи нормально з відео? Колеги?

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Доброго ранку, пане Микито. Так, чуто і видно. Все добре.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Миколо Леонідовичу, привіт.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Привіт.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, що приєднався.

Євгеніє Михайлівно, дякую, що приєдналась.

Якщо вийде у Мар'яна Заблоцького, він приєднається і коротко розкаже про результати свого дослідження з приводу контракту по найму цих лобістів в Сполучених Штатах, і тоді обговоримо.

Так, колеги, є кворум. Колеги, розпочинаємо засідання нашого комітету. Ми змушені були зібратись позачергово. Приводом для цього стало абсолютно безпрецедентне втручання у внутрішні справи України і тиск на народних депутатів України і керівництво Верховної Ради України, яке здійснено таким паном Амстердамом, Робертом Амстердамом, який стверджує, що він є юридичним радником Української православної церкви, яка відноситься згідно даних релігійної експертизи, релігіознавчої експертизи, яка була проведена Державною службою етнополітики і свободи совісті, до московського патріархату, є частиною руської православної

церкви. Так от цей пан стверджує, що він є її юридичним радником. Лист, в принципі, всім доведений.

Я зараз, оскільки засідання комітету в нас відкрите, і робиться запис, який буде пізніше, після нашого засідання, оприлюднений, хочу підкреслити, що лист містить в собі прями погрози всім народним депутатам України. Погрози пов'язані з тим, що якщо буде підтриманий закон наш спільний з урядом про обмеження діяльності тих релігійних організацій, які куруються державою-агресором, то проти нас будуть вжиті санкції, американські і міжнародні, що проти нас будуть відкриті кримінальні провадження, що проти нас буде застосований так званий Акт Магнітського.

Я, чесно скажу, колеги, перший раз у складі членів українського парламенту, але з українською політикою пов'язаний дуже багато років, я не пригадую такого нахабного і цинічного втручання, спроби втручання в українські внутрішні справи за всю історію українського парламентаризму.

Саме тому я попросив всіх зібратися, щоб ми могли обговорити цю ситуацію. Я просив би секретаріат занотовувати. У нас не було часу підготувати якесь цілісне звернення, тому просив би просто висловлюватися колег під час цього обговорення і з того, що ми будемо говорити, тоді ми зробимо звернення від нашого комітету. І нам треба буде також проголосувати за те, щоб спрямувати окреме звернення до Служби безпеки України. Вона має право звернутися до Федерального бюро розслідувань Сполучених Штатів Америки з тим, щоб було встановлено на підставі чого власне діє цей пан Амстердам і його партнери, хто є винаймачем цих суб'єктів, звідки гроші. Тому що, я сподіваюся, що може приєднається наш колега пан Мар'ян Заблоцький, його зараз поки що немає, він проводив власне розслідування щодо того, чи виконаний був такий американський закон, називається FARA, який регулює діяльність лобістів, зокрема іноземних лобістів, точніше лобістів, які представляють іноземних суб'єктів.

Там є ознаки порушення, навіть в тих документах, які були надані відповідним американським органам.

Знову ж таки підкреслюю, є питання, на підставі чого діє цей пан Амстердам, є питання, хто оплачує його роботу. Згідно з повідомленнями у засобах масової інформації ця робота коштує щонайменше від 1 400 доларів на годину. Як вже повідомлено було сьогодні у виданні "Лівий берег", коли пан Амстердам перебував в Україні, то він мешкав в садибі колишнього народного депутата Вадима Новинського, розміщувався в його офісі, в офісі компанії "Смарт-Холдинг", пересувався транспортом, який належить офісу "Смарт-Холдинг". Пан Новинський є підсанкційною особою. Ну, одним словом, питань, які Служба безпеки України мала би переадресувати, я переконаний, що вони підтримають наш запит і переадресують ці питання до Федерального бюро розслідувань Сполучених Штатів, більш ніж достатньо.

Я не бачу пана Мар'яна наразі. Тому прошу висловлюватись, колеги. Тобто знову-таки з наших позицій буде зроблена заява нашого комітету і також заява, спрямована до Служби безпеки України з тим, щоб вони звернулися до ФБР.

Прошу, будь ласка, Володимир В'ятрович, перша рука. Будь ласка, Володимир Михайлович В'ятрович.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Дивіться, справді є, з чим звертатися до Служби безпеки України, яка в свою чергу, сподіваюся, звернеться до американських правоохоронних органів. Очевидно, що найважливіше, що варто з'ясувати – підтвердити чи спростувати зв'язок між так званою Українською православною церквою московського патріархату і цим адвокатським бюро, яке надіслало листи з погрозами на ім'я народних депутатів. Тому що, абсолютно згоден з Микитою, це безпрецедентний випадок, здається, в історії українського парламентаризму – втручання і погрози депутатам з приводу можливого ухвалення закону.

Але мені здається, що з цього ми власне як депутати, члени комітету, депутати українського парламенту маємо зробити два можливих висновки, які мають спонукати нас до одної важливої дії. По-перше, що законопроект, який нами підготовлений до другого читання, справді важливий і справді може бути ефективним інструментом для позбавлення впливу Російської православної церкви на Україні, саме тому він викликав таку реакцію. І другий, виходячи з цього. Я думаю, що для нас це має бути додатковим чинником стимулювати керівництво Верховної Ради якомога швидше включити цей законопроект в порядок денний, для того щоб його було ухвалено, щоб він почав діяти як закон.

Мені здається, що, в принципі, ми ітак втратили дуже багато часу. Частина цього часу справді було витрачено ефективно на доопрацювання до другого читання цього законопроекту, але в будь-якому випадку ми бачимо, що цей час, поки готувався законопроект до другого читання, поки ми добивалися включення законопроекту ще до першого читання в порядок денний, він дав можливість російським лобістам розгорнути активну роботу, в тому числі і на міжнародному рівні, для того щоб стримати ухвалення цього закону. Мені здається, що тягнути далі немає куди.

Тому закликаю колег включатися в те, щоб звертатися до керівництва нашого парламенту, щоб на найближчі засідання Верховної Ради законопроект було включено в порядок денний, щоб ми якомога швидше його проголосували, щоб він якомога швидше почав діяти.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Підтримую. Прошу секретаріат відмітити пропозицію Володимира Михайловича В'ятровича, щоб вона була включена в Заяву нашого комітету.

Микола Леонідович Княжицький, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Ну, по-перше, цікава історія з Актом Магнітського, тому що Акт Магнітського використовується проти тих діячів російської влади, які обмежують свободи як в Росії, так зараз ведуться дебати про те, щоб цей акт задіявся і до тих, хто обмежував свободи за межами Росії. Тому безумовно нам потрібно звертатися до американської влади, щоб ті санкції, які передбачені Актом Магнітського, були введені по відношенню до тих осіб, які власне допомагають російській владі обмежувати свободи і знищувати сусідів. Тобто до самого пана Амстердама і до цього іншого лобіста, прізвище якого мені складно вимовити, але про якого ми всі, який подав документи в Сполучених Штатах Америки. Тому вони підлягають якраз тому, щоб проти них було задіяно Акт Магнітського. Не знаю, чи він може бути задіяний проти громадян Сполучених Штатів Америки, але це принаймні потрібно вивчати, оскільки є прямий зв'язок між Київською митрополією, між УПЦ МП і Російською церквою, фактично вони є лобістами російської церкви в Україні, на яку накладені санкції і очільнику якої висловлено підозру. Причому санкції накладені не лише в Україні, а й в інших країнах.

Тому очевидно, що звернення є абсолютно доречним, можна в The Hill написати колонку про це, це теж не є велика проблема, тому що колонка в The Hill може бути надрукована, це власна думка, вона може бути надрукована будь-ким, тому я подумав би принаймні, в який спосіб і як це зробити і пояснити. Це не є дуже складно.

Щодо звернення до американських правоохоронних органів – теж треба юридично вивчити, чи можемо ми це робити, було б непогано до них звернутися з цією інформацією.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Я тут принагідно зазначу, що так склалося, що як голова української делегації в ОБСЄ, в Парламентській Асамблеї ОБСЄ я особисто добре знайомий з головним автором Акту Магнітського, сенатором Беном Кардіном, який зараз очолює сенатський комітет з міжнародних справ. Також він очолював американську делегацію в ОБСЄ. Також з конгресменом Джо Вілсоном, він зараз очолює американську делегацію, він є співавтором Акту Магнітського. Я на останній сесії познайомився особисто з паном Біллом Браудером. Він був ініціатором Акту Магнітського, оскільки саме в нього працював Сергій Магнітський, закатований в російській тюрмі. Я чудово знаю історію і спрямованість Акту Магнітського.

І звичайно, що згадування цього дуже достойного акту в цьому, значить, шантажистському листі, воно тільки свідчить про те, що цей пан Амстердам, він абсолютно вочевидь вважає, що українські депутати необізнані, що можна будь-яким чином ними маніпулювати, вони нічого не розуміють, що їх можна просто залякати. Залякати так, як колись, я вибачаюсь, значить, мафія залякувала американських політиків в 30-х роках або там громадськість. Я думаю, що просто пан Амстердам не уявляє собі, що українські народні депутати і взагалі український парламент – це демократична інституція розвиненої цивілізованої країни, які абсолютно орієнтуються в міжнародному праві.

Я підтримую, Миколо Леонідовичу, вашу позицію. І так, значить, я думаю, що Служба безпеки України сформулює належним чином запит до ФБР, а щодо нашої позиції, то я думаю, що цим засіданням ми не можемо обмежувати себе, треба продовжувати працювати і відповідно ми можемо також спрямувати листа, коли ми доопрацюємо це, за вашою пропозицією до сенатора Бена Кардіна, який, повторююсь, зараз в головах сенатського комітету з міжнародних справ. Тобто ми зможемо такий лист доправити до нього і розповісти, яким негідним чином використовується той визначний документ, головним автором якого він є.

Так, Ліза Богуцька. Потім пані Ірина Констанкевич і будемо, колеги, голосувати, бо всі обмежені в часі.

Лізо, будь ласка.

БОГУЦЬКА Є.П. Добрий ранок, друзі.

Ну, дивіться, я абсолютно згодна з Володимиром В'ятровичем, що треба якнайшвидше проголосувати в другому читанні і поставити крапку в цьому питанні. І те, що звернутись до Штатів, це обов'язково треба зробити, до нашої СБУ, яка має звернутись туди за роз'ясненнями, за отриманням інформації і по платежах, і так далі. Ну, ми з вами всі розуміємо, звідки ноги ростуть. Тобто сама риторика, вона абсолютно ідентична тому, що каже там той Медведєв, чи там той Путін, чи хтось, абсолютно таке враження, що ними самими це все і написано і передано для того, щоб це було просто там озвучено з того боку, з американського боку.

Тому мені здається, що чим швидше ми це проголосуємо, чим швидше ми поставимо тут крапку, в цьому питанні, тим швидше покладемо край всім цим речам, які оце Росія робить через своїх аутсорсерів чи то через Європу, через Америку і так далі. Ми все це знаємо і це нам зрозуміло, але треба, щоб дійсно в правовому режимі поставлено вже остаточно саме крапку.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дуже дякую.

Ірина Мирославівна Констанкевич. Будь ласка, пані Ірино.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Доброго дня, товариство. Даруйте, я в потягу, тому якщо буде уриватися зв'язок, то даруйте.

Я теж хотіла б підтримати пана Володимира В'ятровича, що нам треба негайно вносити в залу і голосувати за наш законопроект в другому читанні.

І власне цей лист, який надійшов багатьом народним депутатам, є якраз свідченням нагальності, актуальності такого голосування.

Але хотіла би порадитись, чи можливо нам все-таки комітетом підготувати ще Й лист на керівництво Верховної Ради, щоб на найближче засідання наш законопроект був включений у порядок денний, щоб ми мали солідарну позицію з цього приводу.

Тому моя пропозиція: від комітету ще підготувати лист на керівництво Верховної Ради, аби наш законопроект був включений в порядок денний.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Абсолютно підтримую, Ірино Мирославівно. Це має бути включено у Звернення нашого комітету.

БОГУЦЬКА Є.П. Микито, у мене просто питання. А чи ми можемо Верховною Радою підготувати якесь, скажімо, звернення до Конгресу Сполучених Штатів, щоб це було з трибуни Верховної Ради саме проголошене, що ми маємо зараз такий тиск і ми висловлюємо свою позицію, що цього не можна робити і так далі? Чи можна це через трибуну Верховної Ради озвучити?

ПОТУРАЄВ М.Р. ЛізО, я про це думав. Дякую.

Колеги, я пропоную це обдумати, ще обговорити сьогодні в робочому режимі. Тому що, з одного боку, я схилився до цього, потім я подумав, що може це буде забагато честі. Давайте зараз на це витратити час. Ми це проговоримо в робочому порядку.

В'ЯТРОВИЧ В.М. ... *(не чути)* але робити якусь постанову, заяву Верховної Ради – то справді забагато честі.

(Загальна дискусія)

ПОТУРАЄВ М.Р. У нас буде звернення комітету. Ми можемо звернення комітету оголосити в залі, пані Софія права. Давайте це вирішимо в робочому порядку.

Колеги, часу обмаль, а з нами все ж таки є Мар'ян Заблоцький, який проводив власне розслідування щодо діяльності цих суб'єктів в Сполучених Штатах.

Мар'яне, будь ласка. Ми дякуємо тобі, що ти приєднався. Єдине, що просимо, щоб ти лаконічно нам охарактеризував ситуацію, яку ти досліджував.

ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б. Дякую.

Ну, все доволі просто. На сайті Міністерства юстиції Штатів ви можете знайти звіти щодо діяльності даних лобістів. Вони вказують, скільки їм платять, хто їм платить і звідки всі ці гроші. Там багато цікавого можна знайти і не тільки в плані Амстердама. Ну, там все просто. Є лобіст, він отримує 1 400 доларів за годину згідно цих публічних звітів. Платником є Вадим Новинський. За один місяць до цього контракту, власне, фірма, яка платить даному лобісту, від якого отримав це Роберт Амстердам, він публічно уклав контракт з Вадимом Новинським щодо захисту його честі, гідності і бізнес-інтересів, виключення його з санкцій і так далі, і тому подібне. Тобто ці люди водночас лобіюють і виключення Новинського із санкцій і одночасно лобіюють інтереси Російської православної церкви. Тобто фінансування всього цього не є Росія, це є українські кошти, причому українські кошти платників податків.

Нагадую, що майже всі ці кошти фінансуються з видобування залізної руди в Україні, яка, до речі, ніяк не оподатковується. І взагалі, на мою думку, існує системна проблема в тому плані, що так виходить, що, незважаючи

навіть на санкції, з України фінансується кампанія на захист російської церкви в Штатах і в тому числі жодної копійки не витрачається на те, щоб пояснити, що режим Путіна вбиває тут священників, знищує, в першу чергу американські церкви, які, до речі, найбільш поширені саме на тимчасово окупованих територіях.

І, можливо, я би діяв навіть більш креативно. Якщо пан Новинський почав таку гарну традицію, то, може, можна запровадити додатковий мінімалістичний податок на залізну руду і почати фінансувати кампанію принаймні, щоб відмотати всю ту шкоду, яку він вже нам заподіяв. Можливо, варто думати і над слідчою комісією, яка би все це показала, бо я вам скажу, що якщо досліджувати ці звіти FARA власне про діяльність лобістів, то там просто жах. Я вам можу сказати, що там є фейкові радники Президента, які радниками ніколи не були, які вказують свій адрес як Банкову, хоча насправді напряду пов'язані з агентами ФСБ, прямо публічно. Там є чим займатися і кого розмотувати. Але все-таки, хочеться нам, чи не хочеться, треба Україні потратити гроші, щоб відмотати ті 1400 доларів за годину і всі ті мільйони, які там витрачені.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Мар'яне, ми ще раз хочемо подякувати тобі за те, що ти так позачергово в такий ранній час доєднався до нашого комітету. Сподіваємось, що ми продовжимо співпрацю, для того щоб дійсно припинити цю діяльність лобістів, вочевидь антиукраїнських, не лише в цій царині. Тобто там, де наша зона відповідальності, ми готові це робити і будемо це робити як комітет. І, власне, як буде потрібна допомога тобі в спільних таких діях, ми теж готові вочевидь підключитися.

Колеги, я ставлю на голосування пропозицію звернутися до Служби безпеки України з запитом щодо діяльності пана Роберта Амстердама щодо листа, який є свідченням намагання втрутитися у внутрішні справи України,

який містить очевидні ознаки шантажу, погроз та залякування народних депутатів України, з тим, щоб Служба безпеки України звернулася з відповідним запитом до Федерального бюро розслідувань Сполучених Штатів Америки, щоб встановити, на якій підставі діє пан Амстердам, і щоб були вжиті відповідні заходи, щоб громадяни Сполучених Штатів Америки не намагалися підірвати національну безпеку і суверенність дружньої країни до Сполучених Штатів, а саме України. Це буде виписано, звичайно, редакційно, але рамково я думаю, що всі згодні, так? Володимире?

В'ЯТРОВИЧ В.М. І включити звернення до керівництва Верховної Ради якомога швидшого включення в порядок денний законопроекту для його голосування.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так. І зробити окреме звернення до керівництва Верховної Ради, як зазначає Володимир Михайлович. Там має міститись також те, що ми зараз проговорювали, про погрози, шантаж, залякування, втручання у внутрішні справи і запит до якнайшвидшого розгляду цього законопроекту.

Колеги, прошу підтримати таке рішення комітету. Прошу голосувати.
Хто за?

Потураєв – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

КАБАНОВ О.Є. Кабанов – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Гео Багратовичу. Дякую.

Хто проти? Хто утримався? Немає. Дякую, колеги.

Рішення прийнято одногосно.

Також хочу зробити невеличке оголошення. Прошу бути готовими, якщо від уряду з'являться ініціативи якісь щодо реформування уряду, які будуть включати в себе питання суттєвого переформатування роботи Міністерства культури, то прошу бути готовими в робочому порядку, в чаті комітету обговорити це і можливо зробити відповідно також звернення до уряду з викладенням нашої позиції. Переконалий, що ми до цієї позиції спільно дійдемо. Це було оголошення. Це голосувати не треба. Просто просив би мати на увазі, що якщо буде якась така відповідна інформація, то тоді ми розпочнемо обговорення це в чаті комітету.

Дякую дуже за те, що зібрались, колеги.

ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б. Вибачте, можна ще?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, Мар'яне, будь ласка.

ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б. Я перепрошую. Дивіться, я просто хотів сказати, що в СБУ я звернувся, як тільки побачив цей звіт FARA стосовно даного фінансування. На мою думку, якщо можна, редакційно на цьому листі окремо зазначити щодо порушення санкцій, тому що фінансується це з України. Якби вони ж нічого не зроблять в американському лобісту, вони що, по США будуть ловити. Вони спробують все законно по американському законодавству. А оте, що це підсанкційні кошти, то це вже трошки інше.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну, там є питання, Мар'яне, наскільки я розумію, а яким чином він взагалі представляє інтереси УПЦ МП? Але так, ти правий. Ми це врахуємо.

Дякую, колеги.

На цьому засідання комітету закінчено. Я всім бажаю гарного і безпечного дня. І до скорої зустрічі. До побачення!